रात्री सूक्तम् Rātrī Sūktam

(ऋक् संहिता १०-१२७-१ – १०-१२७-८ & परिशिष्टः)

(ṛk saṁhitā 10-127-1 – 10-127-8 & pariśhiṣhṭaḥa)

Rātrī Sūktam et sa signification mot à mot

॥ ऋषयः – ८ कुशिकः सौभरः , रात्रिर्वा भारद्वाजी ॥ देवी – रात्री ॥ छन्दः – गायत्री ॥

॥ ṛṣhayaḥa – 8 kuśhikas-saubharaḥa , rātrirvā bhāradvājī ॥ dēvī – rātrī ॥ chhandaḥa – gāyatrī ॥

रात्री व्यख्यदायती पुरुत्रा देव्य१क्षभिः । विश्वा , अधि श्रियोऽधित ॥१॥

ॐ rāt'rīv' vyakh'yadāyatī pu-rut'rā dēv'yaa , ak'ṣhabhi-ḥi ।

viśh'vā , adhiśh' śhriyōō (a)dhita ॥ 1 ॥

रात्री । वि । अख्यत् । आ-यती । पुरु-त्रा । देवी । अक्ष-भिः ।

विश्वाः । अधि । श्रियः । अधित ॥

rātrīī । vi । akhyate । ā - yatī । puru - trā । dēvī । akṣha - bhiḥi ।

viśhvāāḥa । adhi । śhriyaḥa । adhita ॥

रात्री **rātrī** = *niśhā* = nuit ॥ वि-अख्यत् **vi-akhyat** = bien connue ॥ आ-यती **ā-yatī** = qui vient, s'approche ॥ पुरु-त्रा **puru-trā** = en plusieurs endroits ॥ देवी **dēvī** = Divinité féminine ॥ अक्ष-भिः **akṣha-bhiḥi** = au moyen de ses yeux (toutes les étoiles et tous les soleils sont ses yeux)

विश्वाः **viśhvāḥa** = tous ॥ अधि **adhi** = intrinsèques ॥ श्रियः **śhriyaḥa** = richesses, gloires ॥ अधित **adhita** = ornée

Rātrī-dēvī, celle qui est bien connue, s'approche en plusieurs endroits, observe grâce à la lumière de ses yeux (soleils & étoiles). Elle est ornée de toutes ses richesses et gloires intrinsèques (lorsqu'elle s'approche). ॥ *1* ॥

ओर्वप्रा , अमर्त्या निवतो देव्यु१द्वतः । ज्योतिषा बाधते तमः ॥२॥

ōr'vap'rā , amar'tyā nivatōō dēv'yuu , ud'vata-ḥa ।

jyōti-ṣhā bādhatē tama-ḥa ॥ 2 ॥

आ । उरु । अप्राः । अमर्त्याः । नि-वतः । देवी । उत्-वतः ।

ज्योतिषा । बाधते । तमः ॥

ā । uru । aprāḥa । amartyā । ni - vataḥa । dēvī । ut - vataḥa ।

jyōtiṣhā । bādhatē । tamaḥa ॥

आ-अप्रा **ā-aprā** = a pénétré ॥ उरु **uru** = celle qui est vaste (la Terre) ॥ अ-मर्त्या **a-martyā** = ceux qui ne sont pas soumis à *mṛtyu* (la mort) = divinités dans les cieux ॥ नि-वतः **ni-vataḥa** = ceux qui vivent en dessous ॥ देवी **dēvī** = fem. Deity ॥ उत्-वतः **ut-vataḥa** = ceux qui vivent loin au-dessus

ज्योतिषा **jyotiṣhā** = par sa lumière (inhérente) (lumière des étoiles) ॥ बाधते **bādhatē** = obstrue ॥ तमः **tamaḥa** = l'obscurité de *tamas*, l'obscurité de l'ignorance

Niśhā-Dēvī a pénétré dans les grands espaces de la Terre, les cieux, ceux qui vivent en dessous ET ceux qui vivent loin au-dessus. Par sa lumière inhérente, elle obstrue les ténèbres à l'extérieur de nous ET en nous ! ॥ *2* ॥

---

www.saiveda.net

निरु स्वसा॑रमस्कृतोषसं॑ देव्या॑यती । अपेदु हासते तमः॑ ॥३॥

nirus' svasāāramas'kṛtōṣhasan'n' dēv'yāāyatī |
apēdu- hāsatē tama-ḥa || 3 ||

निः । ऊं इति॑ । स्वसा॑रम् । अकृत । उषसम्॑ । देवी । आ-यती ।
अप॑ । इत् । ऊं इति॑ । हासते । तमः॑ ॥

niḥi | ūṁ iti | svasāāram | akṛta | uṣhasamm | dēvī | ā - yatī |
apa | ite | ūṁ iti | hāsatē | tamaḥa ||

निः **niḥi** = proche (et chère) || स्वसारम् **svasāram** = sœur || ऊम् **um** = aussi || अकृत **akṛta** = fait, préparé || उषसम् **uṣhasam** = aube || देवी **dēvī** = Divinité féminine || आ-यती **ā-yatī** = qui s'approche

अप **apa** = de façon négative ou erronée || इत् **it** = mouvement || ऊम् **um** = aussi || हासते **hāsatē** = en riant ; donc *apa-hāsatē* = se moque, rit avec mépris || तमः **tamaḥa** = obscurité, ignorance

Ainsi, pour sa très chère sœur uṣhā, l'aube qui approche, elle prépare aussi le chemin. (Uṣhā) se moque de façon dérisoire de tamas, l'obscurité et l'ignorance. ***|| 3 ||***

सा नो॑ , अद्य यस्या॑ वयं नि ते याम॒न्नवि॑क्ष्महि ।वृक्षे न व॑सतिं वयः॑ ॥४॥

sā nōō , ad'ya yas'yāā vayan' ni tē yāman'navik'ṣhmahi |
vṛk'ṣhē na va-satiṁ' vaya-ḥa || 4 ||

सा । नः । अद्य । यस्याः॑ । वयम् । नि । ते । यामन्॑ । अवि॑क्ष्महि ।
वृक्षे । न । वसतिम् । वयः॑ ॥

sā | naḥa | adya | yasyāāḥa | vayam | ni | tē | yāmann | avikṣhmahi |
vṛkṣhē | na | vasatim | vayaḥa ||

सा **sā** = elle || नः **naḥa** = nous || अद्य **adya** = aujourd'hui || यस्याः **yasyāḥa** = elle dont || वयम् **vayam** = nous || नि **ni** = près || ते **tē** = pour toi || यामन् **yāman** = à la venue de || अविक्ष्महि **avikṣhmahi** = réside en sécurité

वृक्षे **vṛkṣhē** = dans les arbres || न **na** = *ni* = en sécurité || वसतिम् **vasatim** = résident || वयः **vayaḥa** = celle des *vāyuḥu* = les oiseaux

Elle (la nuit) qui s'est approchée aujourd'hui pour nous, dès qu'elle vient, nous sommes à l'abri dans notre maison et y résidons confortablement et en toute sécurité, à l'instar des oiseaux qui nichent et résident (la nuit) dans les arbres. En d'autres termes, puissions-nous être en sécurité dans nos maisons la nuit. ***|| 4 ||***

नि ग्रामा॑सो , अविक्षत नि पद्वन्तो॒ नि पक्षिणः॑ । नि श्येनास॑श्चिदर्थिनः॑ ॥५॥

nig' grāmāāsō , avik'ṣhata ni pad'van'tō ni pak'ṣhiṇa-ḥa |
niśh' śhyēnāsaśh'chidar'thina-ḥa || 5 ||

नि । ग्रामा॑सः । अविक्षत । नि । पत्-वन्तः । नि । पक्षिणः॑ ।
नि । श्येनासः॑ । चित् । अर्थिनः॑ ॥

ni | grāmāāsaḥa | avikṣhata | ni | pat - vantaḥa | ni | pakṣhiṇaḥa |
ni | śhyēnāsaḥa | chite | arthinaḥa ||

नि **ni** = près || ग्रामासः **grāmāsaḥa** = les *grāmyā-s* = les villageois || अविक्षत **avikṣhata** = ont residé en sécurité || नि **ni** = près || पत्-वन्तः **pat-vantaḥa** = ceux qui ont des pieds || नि **ni** = près || पक्षिणः **pakṣhiṇaḥa** = oiseaux

नि **ni** = près || श्येनासः **śhyēnāsaḥa** = les buses, faucons || चित् **chit** = à l'esprit || अर्थिनः **arthinaḥa** = prennent refuge

Les villageois des alentours rentrent chez eux (à l'approche de la nuit), de même que les créatures qui marchent, et aussi celles qui volent (les oiseaux). Et par conséquent, même les faucons à l'esprit avare (se mettent à l'abri de leur avidité) ! ***|| 5 ||***

---

www.Saiveda.net

यावया॑ वृक्यं१॒ वृक॑ञ्॒ यवय॑ स्ते॒नमू॑र्म्ये । अथा॑ नः सु॒तरा॑ भव ॥ ६ ॥

yāvayāā vṛk’yaaa , aṁ’vṛkañ’ñ’ yavayas’ stēnamūūr’myē ।

athāā nas’ sutarāā bhava ॥ 6 ॥

य॒वय॑ । वृ॒क्य॑म् । वृक॑म् । य॒वय॑ । स्ते॒नम् । ऊर्म्य॑ ।

अथ॑ । न॒ः । सु॒-तरा॑ । भ॒व ॥

yavaya । vṛkyamm । vṛkamm । yavaya । stēnam । ūrmyē ।

atha । naḥa । su - tarāā । bhava ॥

यवय **yavaya** = éloigne ॥ वृक्यम् **vṛkyam** = louve ॥ वृकम् **vṛkam** = loup ॥ यवय **yavaya** = éloigne ॥ स्तेनम् **stēnam** = cambrioleurs ॥ ऊर्म्ये **ūrmyē** = Ô *ūrmi* = Ô vague (d’obscurité)

अथ **atha** = par conséquent ॥ नः **naḥa** = (pour) nous ॥ सु-तरा **su-tarā** = *sușhṭhu tarā* = meilleure sauveuse-sauveteuse ॥ भव **bhava** = devient

Éloigne la louve, le loup ! Éloigne les voleurs, les cambrioleurs, ô vague d’obscurité ! Par conséquent, ô niśhā Dēvī, devient celle qui nous sauve (de ces mauvais éléments de l’obscurité) ! ॥ 6 ॥

उप॑ मा॒ पेपि॑श॒त् तमः॑ कृ॒ष्णं व्य॑क्तमस्थित । उष॑ , ऋ॒णेव॑ यातय ॥७॥

upa- mā pēpi-śhat’tama[hk]’ kṛșh’ṇaṁ’ vyak’tamas’thita ।

ușha- , ṛṇēva- yātaya ॥ 7 ॥

उप॑ । मा॒ । पेपि॑शत् । तमः॑ । कृ॒ष्णम् । वि-अ॑क्तम् । अ॒स्थि॒त ।

उषः॑ । ऋ॒णा-इ॑व । या॒त॒य ॥

upa । mā । pēpiśhate । tamaḥa । kṛșhṇam । vi - aktam । asthita ।

ușhaḥa । ṛṇā - iva । yātaya ॥

उप **upa** = s’approche ॥ मा **mā** = *mām* = moi, moi-même ॥ पेपिशत् **pēpiśhat** = dans l’intention de dévorer ॥ तमः **tamaḥa** = obscurité, ignorance ॥ कृष्णम् **kṛșhṇam** = noire épaisse ॥ वि-अक्तम् **vi-aktam** = *niśhā* = nuit ॥ अस्थित **asthita** = placée

उषः **ușhaḥa** = *ușhā* = divinité de l’aube ॥ ऋणा **ṛṇā** = dettes ॥ इव **iva** = tout comme ॥ यातय **yātaya** = chasse

(Il semble que)... dans l’intention de me dévorer, cette nuit noire et épaisse (représentant les ténèbres & l'ignorance) soit particulièrement bien placée. O dēvī ușhā (aube) ! Chasse cette nuit (ténèbres & ignorance) tout comme nous effaçons nos dettes ! ॥ 7 ॥

उप॑ ते॒ गा , इ॒वाक॑रं वृणी॒ष्व दु॑हितर्दिवः । रात्रि॒ स्तोमं॒ न जि॒ग्युषे॑ ॥८॥

upa- tē gā , ivāka-raṁ’ vṛṇīșh’va du-hitar’divaḥa ।

rāt’ris’ stōman’ na jig’yușhēē ॥ 8 ॥

उप॑ । ते॒ । गाः-इ॑व । आ । अ॒करम् । वृ॒णी॒ष्व । दु॒हि॒तः । दि॒वः ।

रात्रि॑ । स्तोम॑म् । न । जि॒ग्युषे॑ ॥

upa । tē । gāḥa - iva । ā । akaram । vṛṇīșhva । duhitaḥa । divaḥa ।

rātri । stōmamm । na । jigyușhēē ॥

उप **upa** = s’approchent ॥ ते **tē** = de toi ॥ गाः **gāḥa** = vaches, mantras des Vedas, rayons de lumière et de connaissance ॥ इव **iva** = tout comme ॥ आ **ā** = आ+वृणीष्व = *ā+vṛṇīșhva* = choisis ॥ अकरम् **akaram** = fait, préparé ॥ दुहितः **duhitaḥa** = fille ॥ दिवः **divaḥa** = les cieux

रात्रि **rātri** = Ô nuit ! ॥ **स्तोमम्** stōmam = chant de louange ॥ न **na** = tandis que, tout comme ॥ जिग्युषे **jigyușhē** = (à un) vainqueur

Nous avons préparé le chemin pour que les rayons de lumière et de connaissance (te suivent), Ô nuit ! Choisis la fille des cieux (lumière du jour), ô nuit, tandis que nous chantons un chant de louange comme à un vainqueur !॥ 8 ॥

---

www.saiveda.net

परिशिष्टः pariśhiṣhṭaḥa

आ रात्रि पार्थिवं रजः पितरः प्रायु धामभिः ।
दिवः सदांसि बृहती वि तिष्ठस , आ त्वेषं वर्तते तमः ॥ १ ॥

ā rāāt'ri pār'thi-vaṁ' raja[fp]' pitara[fp]' prāyu dhāma-bhiḥi ।
divas' sadāāṁ'si bṛhatī vi tiṣh'thasa , āt' tvēṣhaṁ' var'tatē tama-ḥa ॥ 1 ॥

। आ । रात्रि । पार्थिवम् । रजः । पितरः । प्र-आयुः । धाम-भिः ।
। दिवः । सदांसि । बृहती । वि-तिष्ठसि । आ । त्वा । इषम् । वर्तते । तमः ॥

ā । rātri । pārthivam । rajaḥa । pitaraḥa । pra-āyuḥu । dhāma-bhiḥi ।
divaḥa । sadāṁsi । bṛhatī । vi-tiṣhṭhasi । ā । tvā । iṣham । vartatē । tamaḥa ॥

आ **ā** = आ+दिवः = *ā+divaḥa* = tout autour des cieux ॥ रात्रि **rātri** = Ô nuit ! ॥ पार्थिवम् **pārthivam** = terrestre ॥ रजः **rajaḥa** = poussière ॥ पितरः **pitaraḥa** = pères & grand-pères = ancêtres ॥ प्र **pra** = manifestement ॥ आयुः **āyuḥu** = pour la durée de vie ॥ धाम-भिः **dhāma-bhiḥi** = en tous lieux

दिवः **divaḥa** = les cieux ॥ सदांसि **sadāṁsi** = dans les *lōkā-s* ॥ बृहती **bṛhatī** = de façon expansive ॥ वि **vi** = spécifiquement, diversement ॥ तिष्ठसि **tiṣhṭhasi** = te tiens, existes, te situes ॥ आ **ā** = आ+सदांसि = *ā+sadāṁsi* = dans et tout autour des divers *lōkā-s* (mondes) ॥ त्वा **tvā** = par tes ॥ इषम् **iṣham** = pouvoirs ॥ वर्तते **vartatē** = encercles, enveloppes ॥ तमः **tamaḥa** = obcurité et ignorance

Ô nuit ! Tu encercles tous les cieux et toute la poussière terrestre de tous nos ancêtres, en tous lieux, pour toute notre vie. Par tes pouvoirs expansifs, tu existes diversement en tant que tamas dans tout l'Univers. ***॥ 1 ॥***

ये ते रात्रि नृचक्षसो युक्तासो नवतिर्नव । अशीतिः संत्वष्टा , उतो ते सप्तसप्ततीः ॥ २ ॥

yē tēē rāt'ri nṛchak'ṣha-sō yuk'tāsōō navatir'nava- ।
aśhītis' san'tvaṣh'ṭā , utō tēē sap'tasap'ta-tī-ḥi ॥ 2 ॥

। ये । ते । रात्रि । नृचक्षसः । युक्तासः । नवतिः-नव ।
। अशीतिः । सन्तु । अष्टाः । उतो-इति । ते । सप्त-सप्ततीः ॥

yē । tē । rātri । nṛchakṣhasaḥa । yuktāsaḥa । navatiḥi-nava ।
aśhītiḥi । santu । aṣhṭāḥa । utō-iti । tē । sapta-saptatīḥi ॥

ये **yē** = quel qu'il soit ॥ ते **tē** = tes ॥ रात्रि **rātri** = Ô nuit ! ॥ नृचक्षसः **nṛchakṣhasaḥa** = yeux humains ॥ युक्तासः **yuktāsaḥa** = joints à, dotés de ॥ नवतिः-नव **navatiḥi-nava** = 99

अशीतिः **aśhītiḥi** = quatre-vingt ॥ सन्तु **santu** = deviennent ॥ अष्टाः **aṣhṭāḥa** = les huit ॥ उतो **uto** = aussi ॥ ते **tē** = tes ॥ सप्त-सप्ततीः **sapta-saptatīḥi** = 77

Ô nuit ! Puisse n'importe lequel de tes 99 humains dotés yeux, se multiplier et devenir plusieurs. Puissent 77 de ces humains devenir 88. *Une manière plutôt poétique de dire : «* ***Que les yeux de la 'vision nocturne qui peut percer l'obscurité de l'ignorance' se multiplient par un facteur onze . »*** ***॥ 2 ॥***

---

www.SaiVeda.net

रात्रीं प्र पद्ये जननीं सर्वभूतनिवेशनीम् । भद्रां भगवतीं कृष्णां विश्वस्य जगतो निशाम् ॥ ३ ॥

rāt'rīm' pra pad'yē jananīīṁ' sar'vabhūūtanivēśha-nīm |

bhad'rām' bhagava-tīṅ' kṛsh'ṇāṁ' viśh'vas'ya- jagatō ni-śhām || 3 ||

। रात्रीम् । प्र । पद्ये । जननीम् । सर्व-भूत । नि-वेशनीम् ।

। भद्राम् । भग-वतीम् । कृष्णाम् । विश्वस्य । जगतः । निशाम् ॥

rātrīm । pra । padyē । jananīm । sarva-bhūta । ni-vēśhanīm ।

bhadrām । bhaga-vatīm । kṛṣhṇām । viśhvasya । jagataḥa । niśhām ॥

रात्रीम् **rātrīm** = Ô nuit ! ॥ प्र-पद्ये **pra-padyē** = (je) tombe à tes pieds ॥ जननीम् **jananīm** = Mère qui donne naissance ॥ सर्व-भूत **sarva-bhūta** = toutes les entités ॥ नि-वेशनीम् **ni-vēśhanīm** = entré par l'intérieur

भद्राम् **bhadrām** = chanceux & propice ॥ भग-वतीम् **bhaga-vatīm** = terme féminin pour *bhaga-vān* (Dieu suprême) ॥ कृष्णाम् **kṛṣhṇām** = noire et sombre ॥ विश्वस्य **viśhvasya** = de tout ॥ जगतः **jagataḥa** = Univers ॥ निशाम् **niśhām** = énergie-*śhakti* pendant la nuit

O nuit ! Je tombe à tes pieds, car tu es la mère de tous et tu existes en tant qu' « énergie-śhakti de la Mère » à l'intérieur de toutes les créatures. Ô bhagavatī ! Noire et sombre, tu es très propice et tu existes en tant que « śhakti » dans toutes les créatures de l'Univers. ***॥ 3 ॥***

(Nous sommes très attachés à l'exactitude et à la précision de chacun de nos documents.
Toute suggestion, correction ou remarque sera traitée avec gratitude, promptitude et respect.
Veuillez l'envoyer à Maunish Vyas : maunish *point* vyas *arobase* gmail *point* com)

www.saiveda.net